PL ISSN 0419-8824

NAINOWSZE

POLSKA AKADEMIA NAUK INSTYTUT HISTORII

> KWARTALNIK POŚWIĘCONY HISTORII XX WIEKU

POLSKA AKADEMIA NAUK INSTYTUT HISTORII

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XXII

1990

1-2

WROCŁAW • WARSZAWA • KRAKÓW ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK 1991

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Jan Borkowski, Antoni Czubiński, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Andrzej Kwilecki, Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski, Tomasz Nałęcz, Waldemar Michowicz, Jan Molenda, Franciszek Ryszka, Henryk Słabek, Kazimierz Sobczak, Witold Stankiewicz, Wiesław Śladkowski, Michał Śliwa, Wojciech Wrzesiński, Jan Zamojski, Janusz Żarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

SEKRETARZ REDAKCJI

Tadeusz Wolsza

Adres Redakcji Instytut Historii PAN Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 31-02-61

Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo Wrocław. Oddział w Warszawie 1991. Objętość: ark. wyd. 19,60, ark. druk. 14,00+0,5 wkładki, ark. A1 19,28. Skład i diapozytywy wykonał Zakład Usług Poligraficznych, ul. Grochowska 333a Druk i oprawę wykonał Zakład Usług Poligraficznych, ul. Makowska 133.

SPIS TREŚCI

Józef Piłatowicz – Wynalazczość w Polsce międzywojennej Ewa Pankiewicz – Płk dypl. Leon Mitkiewicz-Żołłtek – polski attache wojskowy	3
na Litwie (1938–1939)	21
Paweł Machcewicz – Falanga: program społeczny przed wybuchem wojny domowej i jego recepcja w Hiszpanii frankistowskiej	43
Wojciech Wrzesiński – Polacy wobec odwetu. Z badań nad polską myślą polityczną w latach drugiej wojny światowej	69
*	
Władysław Zajewski – System wiedeński	101
Monika Senkowska - Gluck - System wiedeński (koreferat)	111
Longin Pastusiak – System jaltańsko-poczdamski	119
Michał Dobroczyński – Ewolucja europejskiego systemu międzynarodowego	129
DYSKUSJE I POLEMIKI	
Tomasz Schramm – Francja w oczach własnych w XIX i XX wieku	139
MATERIAŁY	
Kazimierz Świtalski o przewrocie majowym – Tadeusz Wolsza	153
Reakcje komunistów w Polsce na rozwiązanie KPP (1938 r.) – Ludwik Hass	159
ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE	
Jan E. Zamojski – Polskie sprawy w "dziwnej wojnie" Francuzów	169
The company accepts be the company of the company o	
"Polin. A Journal of Polish-Jewish Studies" – Michał Horoszewicz	178
T. Kulak, Jan Ludwik Poplawski. Biografia polityczna – Krzysztof Kawalec, Janina Żurawicka	187
T. M. Prymak, Mykhailo Hrushevsky: The Politics of National Culture - Andrzej A. Zięba	193
J. M. Nowakowski, Walery Slawek. Zarys biografii politycznej - Piotr Okulewicz.	197
N. Pease, Poland, the United States and the Stabilization of Europe. 1919-1933 - Halina	
Parafianowicz J. Ponty, Polonais meconnus. Histoire des travailleurs immigrés en France dans l'entre	200
deux-guerres – Władysław Mierzecki	204
E. Wawrzyniak, Na rubieży Okręgu AK Łódź. Zarys dziejów Inspektoratu Rejonowego	•••
i Podokręgu AK Piotrków Trybunalski – Marek Ney-Krwawicz Eugeniusz Kwiatkowski – działacz gospodarczy czy mąż stanu? – Mateusz Nieć	208
E. Kwiatkowski, Diariusz 1945–1947 – Mateusz Nieć	209 213
G. Vaccarino, La Grecia tra resistenza e guerra civile 1940–1949 – Stanisław	2.13
Sierpowski	216
ŻYCIE NAUKOWE	
Niemcy w polityce międzynarodowej na przełomie pokoju i wojny (1939–1941) – Dariusz	
Matelski	219

СОДЕРЖАНИЕ

Озеф Пилатович — Изобретательство в межвоенной Польше	3
Ева Панкевич — Полковник Леон Миткевич-Жоллтек — польский военный атташе в Литве (1938—1939)	21
Павел Махцевич — Фаланга: социальная программа перед началом гражданс-	
кой войны и отношение к ней во франкистской Испании	43
Войцех Вжесиньский — Отношение польяков к возмездию. К вопросу изучения	
польской политической мысли в годы второй мировой войны	69
Владыслав Заевский — Венская система	101
Моника Сенковская-Глюк — Венская система (содоклад)	111
Лонгин Пастусяк — Ялтийско-почтамская система	119
Михал Доброчиньский — Эволюция европейской международной системы	129

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКИ -

МАТЕРИАЛЫ

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

научная жизнь

CONTENS

Józef Piłatowicz - Inventiveness in Poland in the Interwar Period	3
Ewa Pankiewicz - Colonel Leon Mitkiewicz-Żółłtek: A Polish Military Attaché in	
Lithuania (1938–1939)	21
Paweł Machcewicz - The Falange: Its Social Programme Before the Outbreak of the	
Civil War and Reception in Spain under the Rule of General Franco	43
Wojciech Wrzesiński - Poles and Retaliation. Studies on the Polish Political	
Thought in the Years of World War II	69
•	
Władysław Zajewski – Vienna System	101
Monika Senkowska-Gluck - Vienna System (Co-Report)	111
Longin Pastusiak - Yalta-Potsdam System	119
Michał Dobroczyński – Evolution of the International European System	129

DISCUSSION AND POLEMICS

MATERIALS

CRITICAL ARTICLES AND REVIEWS

SCIENTIFIC LIFE

Wydawnictwo Ossolineum

50-106 Wrocław, Rynek 9 tel. 386-25, telex 0712771 oss pl Konto: Wielkopolski Bank Kredytowy, IV O/Wrocław 359209-1078 (waluta polska), 359209-1078-151-6787 (waluta obca)

OSSOLINEUM – najstarsza oficyna wydawnicza w Polsce – publikuje książki oraz czasopisma naukowe i popularnonaukowe z zakresu bibliografii, bibliotekoznawstwa i bibliologii, literatury i nauki o literaturze, historii, prawa i ekonomii, historii sztuki i architektury, historii kultury materialnej i archeologii, jezykoznawstwa, filozofii i socjologii oraz nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych.

Książki i czasopisma Ossolineum można nabywać w księgarniach własnych Wydawnictwa: Rynek 6, 50-106 Wrocław, Rynek 9, 50-106 Wrocław (sprzedaż wysyłkowa),

ul. Łagiewniki 56, 80-885 Gdańsk,

pl. Żołnierza Polskiego 1, 70-551 Szczecin,

ul. Piotrkowska 181, 90-447 Łódź, ul. Św. Jana 28, 31-110 Kraków,

w księgarniach Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictwa Naukowych PAN:

pl. Wolności 7, I p., 50-071 Wrocław,

Pałąc Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa.

ul. Św. Marka 22, 31-020 Kraków, ul. Mielżyńskiego 27/29, 61-725 Poznań,

ul. Bankowa 14, paw. D, I p., 40-077 Katowice, pl. M. Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin,

ul. Mazurska 26, 70-444 Szczecin.

Ponadto sprzedaż edycji ossolińskich prowadzą większe księgarnie Domu Książki, w szczególności zaś: Rynek Główny 4, 31-042 Kraków; ul. Królewska 11, 20-109 Lublin; ul. Świety Marcin 69, 61-808 Poznań.

Ossolineum zaprasza do współpracy księgarzy, agencje kolporterskie i odbiorców indywidualnych – nabywców hurtowej ilości naszych książek, którym oferujemy możliwość zakupu po cenach zbytu bezpośrednio w Wydawnictwie na następujących warunkach: odbiór następuje wlasnym transportem lub przesyłka pocztową na koszt odbiorcy; rozliczenie należności – gotówką lub czekiem potwierdzonym w banku (wpłata bezpośrednio do Kasy Wydawnictwa) lub przelewem na nasze konto (w terminie do 14 dni od daty otrzymania towaru).

Zamówienia na prenumeratę czasopism w kraju należy kierować do centrali Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-598 Warszawa.

OSSOLINEUM YOUR CHEAPEST AND MOST RELIABLE SUPPLIER OF ACADEMIC BOOKS AND PERIODICALS

Ossolineum Publishing House offers a wide spectrum of periodicals, serial publications and books covering various fields of contemporary scientific research.

For orders containing more than 10 titles (copies) a rabate of 15-20% will be granted, by purchase of 50 titles (copies) the rabate will increase to 40%. For booksellers – 50% rabate. Subscriptions – 30% rabate.

No advancce payment is required, postage and handling will be covered by Ossolineum. The invoice is payable upon receipt. Individual and wholesale orders for books and periodicals published by Ossolineum, can be sent only directly to the publishers. Export Department, Rynek 9, 50-106 Wrocław, Poland, Our bank account for foreign currencies: Wielkopolski Bank Kredytowy.

IV O/Wrocław, 359209-1078-151-6787.